

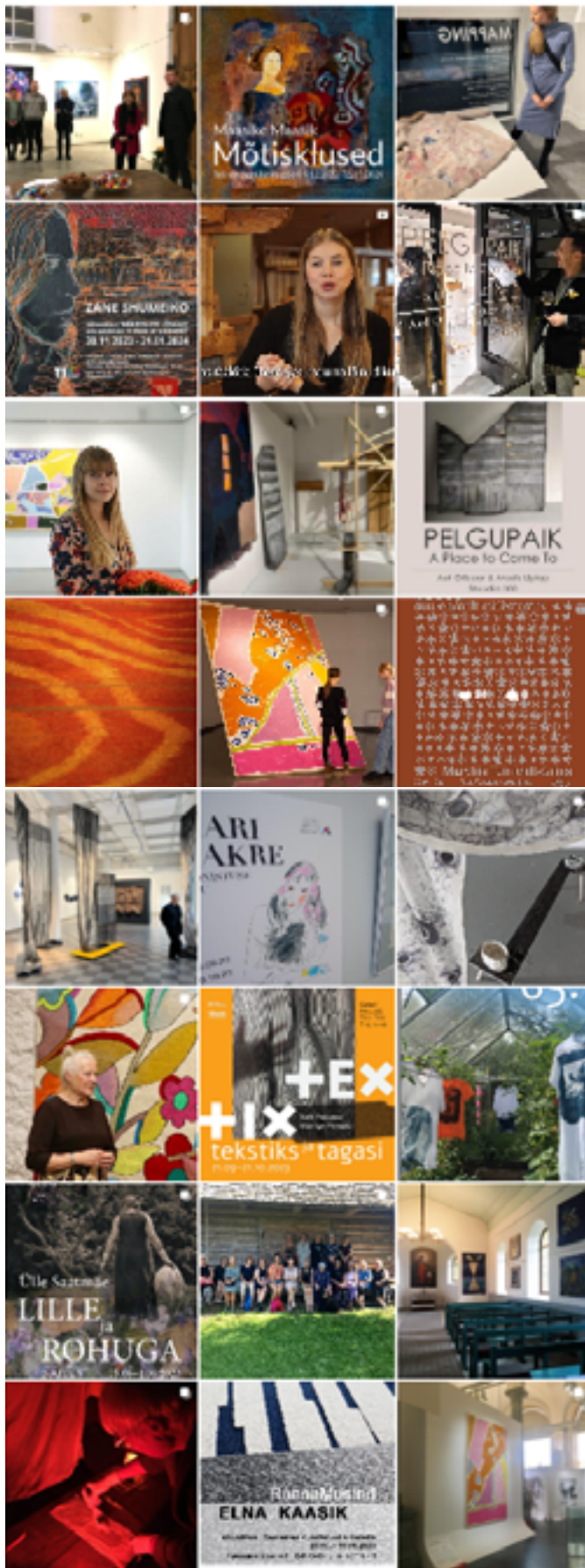

64.

koiliblikas
detsember 2023

Aune Taamal
Detail teosest Ecce Homo.
ETeKLi aastanäitus ETTE/VAATLIK

Foto Lisette Laanoja

ETTE- JA TAHAPOOLE VAATAMISE AASTA

30 aastat Eesti Tekstiilkunstnike Liidu asutamisest

Viimased pool aastat võtab minu jaoks kokku liidu aastanäitus ETTE/VAATLIK. Et näitus on juubelihõnguline, siis tuli näitust korraldades silme ette mitmeid seiku liidu kolmekümneaastasest ajaloost.

Päris algusest ehk eelloost enne liidu ametlikku registreerimist ma palju ei tea, kuigi tekstiilkunstnike seas oli palju tuttavaid nii varasemast kui ka Eesti Kunstiakadeemias (minu ajal ERKI ja Tallinna Kunstiülikool) õppimise ajast ja kunstnike liidu tegemised olid samuti silma jäänud. Vabariiklikud tarbekunstinäitused oli koht, kust kunstitudengid alati uusi ideid ja inspiratsiooni ammutamas käisid! 1991. aastal tekstiiliosakonda lõpetades ja seejärel Tartusse tööle asudes tundsin puudust erialasest seotusest teiste kunstnikega, Tallinn koos kursusekaaslaste ja kolleegidega polnud igapäevaselt kättesaadav ja Tartu kunstnikkonda ma ei tundnud. Ajad olid teised, mobiiltelefonide asemel olid tänavatel telefoniputkad ja interneti kasutamisest polnud juttugi. Seetõttu olin tõeliselt õnnelik, kui 1993. aastal asutatud liitu kohe ka noori liikmeid vastu võeti. Mäletan portfolio koostamist ja hingevärinal ootamist, kas olen vastu võetud. Rõõm oli suur kui saingi liidu liikmeks, seda kusagile "omade" hulka kuulumist oli noore kunstnikuna väga vaja! Tookordses ajas oli äärmiselt oluline, et liidu liikmena hakkasin saama ka infot näitustel osalemise võimaluste kohta. Praegu ei kujutaks seda ettegi, maailm on lahti ja internet pakumisi täis, aga tookord oli tõeline pidupäev saada tekstiilkunstnike liidult kirja erialase infoga. Ka algusaastate must-valged koiliblikad tulid kõigile koju postiga, milline luksus!

Kõige olulisem oli aga ikkagi kuuluvustunne, mis erialase kursi hoidmiseks tundus ülioluline. Olin enda jaoks otsustanud, et katsun hoida alati mõne kavandi töös, et mitte lasta õppimise ajal sisse saadud head hoogu raugeda. See on õnnestunud tänaseni, usun et oma osa on selles kindlasti olnud liidu kuulumisel. Kuidas siis ise mitte teha, kui näed kõrvalt või loed kolleegide tegemistest!

Seetõttu on ka tänaseks regulaarselt toimuv aastanäitus oluline – kuidas muidu teada saada, millega liidu liikmed aasta jooksul tegelema on. Internetist näeb usinamate postitajate töid, aga palju jääb ka varju. Minu jaoks on aastanäitusel alati põnev vaadata, millises suunas autorid liikunud on. Viimasel aastatel on aastanäitused toimunud samalaadselt rahvusvaheliste näitustega etteantud teema ja kontseptsioonikirjeldusega ning kandidaate seast teeb valiku žürii. Näitusele pääsevate tööde arv sõltub näituseruumi suurusel, selles osas on olnud hea praktika kaasata žüriisse ka näituse kujundaja. Samuti on kujunenud tavaks, et näitusel osalevad kutsutud autoritena aasta tekstiilkunstnik ja aasta noor tekstiilkunstnik, kes osalevad samuti žürii töös. Tänavu osales näituse žüriis ka kunstnike liidu esindaja, seda praktikat võiks kindlasti jätkata.

ETeKli Instagrami-postituste eest hoolitseb Marilyn Piirsalu ja Facebooki haldab Aet Ollisaar.

Kallid kolleegid, lisage ka oma postituste juurde #eestitekstiilkunst, #eestitekstiilkunstnike liit

Kui varasemalt on näitusele pääsenud ka üliõpilased ja kunstnikud väljastpoolt liitu, siis tänavusel juubeliaastal tegime erandi – kandideerida said vaid praegused liidu liikmed. Ühelt poolt tingis selle otsuse näituseruumi piiratud pind võrreldes varasemate aastatega, teisalt ka tahtmine juubeliaasta esinemisvõimalust pakkuda just liidu liikmetele. Et kasutasime tasulist näitusepinda, siis maksid näitusel osalejad ka sümboolse osalustasu. Üle hulga aja aastanäitusega Tallinnas olles oli rõõm näha, et avamine kujunes rahvarohkeks. Kindel on ka see, et liidu nimel korraldatavate näituste tase ja nähtavus on oluline iga liidu liikme jaoks, nii järgmist galerii- või rahataotlust tehes kui tööde ostuhuviliste jaoks. Liidu tugevus on meie kõigi tugevus. Loodame, et näitusele ja publikuprogrammidestse leiab tee palju külastajaid!

Kuidas minu jaoks on tunnetus liitu kuulumisest aastate jooksul muutunud? Olles nüüdseks päris pikalt olnud tegev liidu juhatuses, mõistan rohkem, millise ressursiga liidu elu korraldamisel saab arvestada. Liidu majandamine vaid liikmemaksudest pole võimalik (ja meil on taas tekkinud mitmeid liikmemaksuvõlglast, vaatamata mitmetele meeldetuletustele) ning suuremad projektid on saanud teoks tänu Eesti Kultuurkapitali toetustele. Vahel tundubki, et elame ühest taotlusest ja vastuseotusest teise, mis teeb ka kogu korraldusprotsessi keerukaks. Samuti on selge, et vabatahtlikul töö põhinev juhatus tegevus sõltub väga palju juhatus liikmete heast tahtest ja oskusest oma töö kõrvalt liidu juhtimiseks vajalikku aega leida. Siinkohal suur tänu juhatus liikmetele ja kõigile teistele, kes on leidnud aega liidu tegemistesse panustada!

Kindlasti on teisenenud ka liidu roll erialase info jagamisel, kuigi kindlasti on jätkuvalt liikmeid kes loevad kindlasti parema meelega näitusteinfot eesti keeles kui inglise keeles. Rahvusvahelistele näitustele kandideerijaid võiks olla rohkem, usun et meil on mida näidata! Aasta esimese pooles on taas lähenemas kandideerimise tähtaeg gobelääninäitusele Artapestry ja rahvusvahelisele tekstiilikunsti suurnäitusele Contextile, tasub proovida!

Kuuluvustunde olulisus pole minu jaoks ajas vähenenud. Kindlasti on see teisenenud, paljud liikmed on saanud algusaegadest tuttavamaks ning samavõrra tahaksin rohkem teada saada ka uutest tulijatest. Liidu liikmete arv on tänaseks aukartust äratavalt suur, kuid liidu tegemistes osalejate arv üsna stabiilne nii näitusele kandideerijate kui liidu suvepäevadel osalejate osas. Ootame liidu meilile ettepanekuid, milliseid ühistegemisi võiksime veel planeerida. Iga tänane liidu liige võiks endalt küsida: miks ma siia liitu kuulun, millised on minu ootused ja kuidas just mina saaksin nende ootuste täitumisele kaasa aidata. Kirjutage julgelt ja andke tagasisidet ka liidu praegustele ettevõtjatele! Aastakoosoleku formaat on selleks liiga lühike et jõuaks põhjalikult arutleda, eeltöö ja ettepanekud liikmete poolt oleks suureks abiks. Ootame kirju liikmete ettepanekute ja ootustega liidu meiliaadressile tekstiilikunst@gmail.com kuni 1. veebruarini, et saaksime laiema pildi iga liikme nägemusest. Ja ikka koos ettepanekuga, mida saaksite ise teha, et see ootus täituks!

Uue aasta alguses on taas aeg esitada ka kandidaate liidu preemiatele Aasta tekstiilikunstnik 2023 ja Aasta noor

tekstiilikunstnik 2023 ning tunnustusele Aasta tegu. Kuigi meie reglement ei eelda otseselt liikmete poolseid ettepanekuid, siis juhatusel on see väga heaks soovitus nomeni- de valikul. Ootame ettepanekuid koos lühikese põhjendusega liidu meilile, aitäh kõigile kes varasematel aastatel pole pidanud paljaks oma pakkumisi esitada!

Liidu aastanäitus jääb avatuks kuni 13. jaanuarini ning näituse viimasel päeval kutsume liidu liikmeid taas näituseruumi, et näitus pidulikult lõpetada. Oodatud on kõik osalevad autorid ja ka kõik liidu liikmed, kes seekord näitusel ei esine. See on hea võimalus kolleegidega kokku saada ja muljeid vahetada. Kohtumiseni!

Soovin kõigile liidu liikmetele tahet, jaksu ja võimalusi ennast erialaselt arendada ja oma loominguga tegeleda. Õnnelikke juhuseid ning häid avastusi uuel aastal!

Aet Ollisaar

Tervitused ja soovid

Armsad kolleegid, soovin meile sooja südant selleks, et “kanda kullana päralt rõõmude raasud” (Mathura, “Sostenuto”). Hingele on hea lugeda luuletusi!

Teie Reet Talimaa

Soovin kõikidele kolleegidele viljakat uute kavandite aastat ja head tervist. Loodan, et Eesti Kunstnike Liidu kampaania “Ravikindlustus kõigile!” võtab peatselt käegakatsutavat kuju, mistõttu kunstnik saab tuleval aastal haigeks jäämise asemel kavandite kallal pead murda. Head uut ja huvasti vana!

Maryliis Teinfeldt-Grins

Soovin, et sellel kriisirohkel ajal leiame ikka loomisrõõmu ja positiivsust, et raskustest üle saada. Lootust, rahu, armastust. Tähetargad näitavad muinasaja renessansi, muistsete jumalate uuesti avastamist ja austamist. Minna ajarännakule oma lapsepõlve.

Ene Pars

Head liidukaaslased! Aasta lõpp on peagi käes ja täitub esimene pool aastat uue juhatus töö. Seekord on juhatuses nii põliseid aktiviste, kui ka täitsa rohelisi toimetajaid. Mina kuulun just nende viimaste hulka ning olen tänulik, et mul on võimalus anda oma pisike panus sellise väärrika ühingu arendamisel, nagu seda on Eesti Tekstiilikunstnike Liit. Koos jõuame rohkem ja kaugemale!

Soovin teile kõigile rahulikke pühi, palju inspiratsiooni ning nii väikeste kui suurte soovide täitumist uuel aastal!

Heleri Alexandra Sits

ETTE/VAATLIK

**Eesti Tekstiilikunstnike Liidu aastanäitus
ARS Kunstilinnaku projektiruumis
14.12.2023-13.01.2024**

1993. aastal asutatud Eesti Tekstiilikunstnike Liidul on lõppemas kolmekümmes tegevusaasta, mis viib mõtted nii tulevikku kui ahvatleb tagasi vaatama.

Mis seostub sõnaga ettevaatlik? Kas esimesena meenub ettevaatlikkus, alahoidlikkus, pelgus millegi ees, mis võib juhtuda? Või tundub põnev mõelda ettepoole vaatamisest, tulevikuootusest mis silmapiiril vaevumärgatavalt terendamas? Näituse teema pakub mõlemat võimalust.

Näitusel osalevad:

Ehalill Halliste, Sigrid Huik, Elna Kaasik, Mariann Kallas, Krista Leesi, Aet Ollisaar, Kadi Pajupuu, Ene Pars, Erika Pedak, Marilyn Piirsalu, Tiina Puhkan, Anu Raud, Tuuli Reinsoo, Ilme Rätsep, Ülle Saatmäe, Malle-Maria Sild, Zane Shumeiko, Ljudmila Swarczewskaja, Aune Taamal, Reet Talimaa, Erika Tammepere, Milvi Thalheim, Svetlana Todurova, Liisa Torsus, Kerttu Varik.

Näituse kujundus Madis Liplap

Graafiline kujundus Kadi Pajupuu

Näitust korraldab ETeKL juhatus

Näitust toetab Eesti Kultuurkapital ja Eesti Kunstnike Liit

Fotod Lisette Laanoja

Plakat Kadi Pajupuu

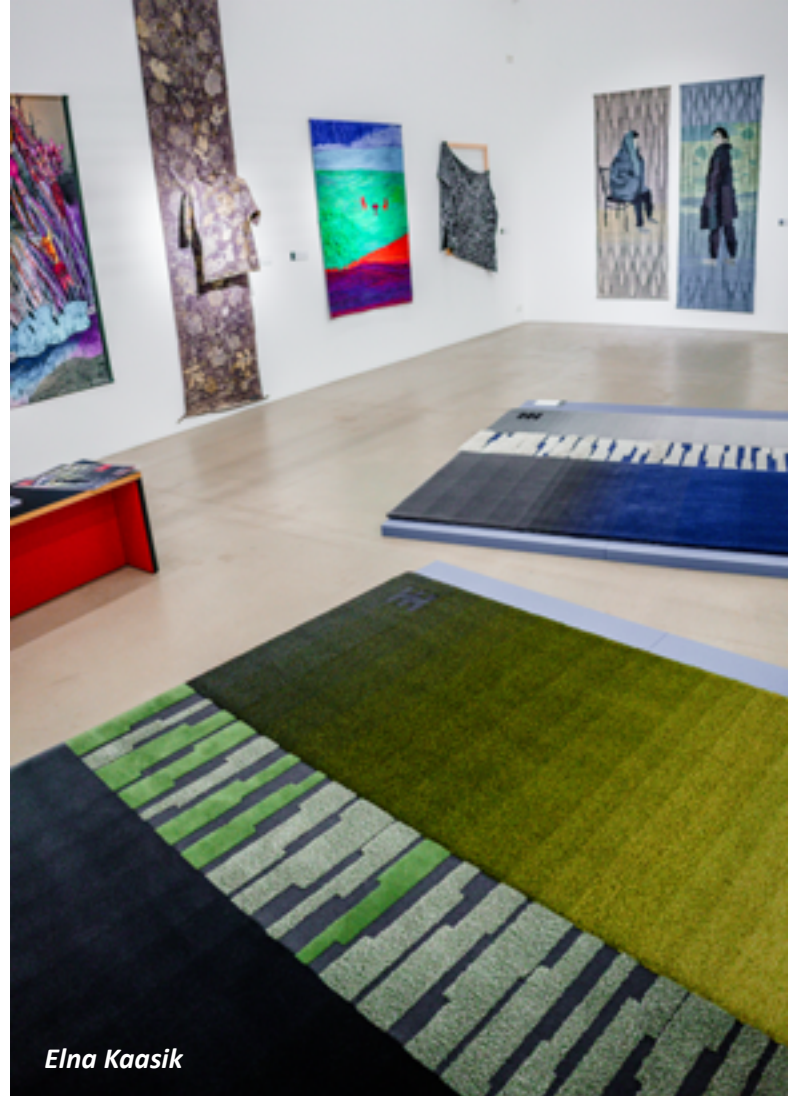
Tiina Puhkan

Aune Taamal

Krista Leesi

Elna Kaasik

Svetlana Todurova

Liisa Torsus

Erika Tammpere, Taso Tapmpere

Malle-Maria Sild

Ehalil Halliste

Ehalill Halliste

Ehalill Halliste tähistas 2. oktoobril väärikat juubelit. Ta on üle 50 aasta oma töödega rikastanud Eesti tekstiilikunsti isikupärase tundliku ja lüürilise käekirjaga, loonud värvirõõmsaid ja elujaatavaid gobelääne ja põimevaipu, kudunud Hageri Lambertuse kiriku altarikatted, süüvinud paestesse sügavustesse, ehtinud tanudega eesti naisi, otsinud Ehalille.

Ehalille mõtteid tekstiilikunstist

Mis ajendas Sind või kust tuli impulss õppida EKA-s tekstiili?

Minu vanaema Sophie ja ema Asta olid innukad käsitöötajad. Kangas- ja käärpuud, kerilauad, vokid ja kraasid, lisaks tikkimise ja kudumise tarbed olid minu vaateväljas pisipõlvest peale. Keskkoolitüdrukuna hakkasin käima

Tallinna Kunstihoones tarbekunstinäitustel. Seisin lummatult Elgi Reemetsa, Mari Adamsoni, Leesi Ermi, Ellen Hanseni, Nette Liivaku ning Mall ja Bruno Tombergi autorivaipade ees. Eks sealtkaudu tuligi kunstihuvilisele noorele julge mõte – ERKi-sse! Esmalt ei õnnestunud, aga teisel katsel olin sees. 1971 aasta suvel nutsin õnnest, leides end tekstiili erialale sisse saanud duo seast.

Needsamad näitustel imetletud vaipade autorid olid superõppejõududeks. Nõudlikkus ja samas siiras hingeline ligiolek on siiani meeles diplomitöö juhendajast Mall Tombergist. Need viis aastat tekstiilõpinguid ERKi-s on meeles kui kevadevaimustus noorele olendile, kes seejärel peab jaksama pürgida ja püsida.

Kuidas tuleb uue vaiba mõte ja kavand?

Olen muinasjuttude inimesi. Lapsepõlves, nüüd ikka ka. Alles hiljuti pühkisin pisaraid H.Chr. Anderseni muinasjutu ekraniseeringu Metsluiged esitlusele.

Minu vaipade aines on suures osas meeleoluline. Vaibad: Kevad kahele, Vetevardjad, Tüdruk idast, Kuulemb, Tuul toob jne jne. Olen innustunud ka etnograafilistest lillkirjadest, sealt sari Loitsulilled. Vanadelt piltpostkaartidelt kõnetasid mind tanud, sealt sari Tanu all. Geoloog Helle Perensi raamatutest leidsin müstilised paekivi lõikepindade fotod – sealt sari Pae peal (19 vaipa). Kui kütkestav aines end mõtteilmas laiali laotab, tuleb paber ja pintsel haarata. Mõnikord on kujutlusvõime kordi suurem, kui käsi, mis pintslit hoiab – eks prügikast ootab ka oma ampsu... Kohila Raamatukogus sättisin 14 planšetti teostatud kavanditega juubelinäituse kaasaandeks. Oli endalgi üllatav, kui suur hulk neid sai.

Mis Sind köidab ja rõõmustab vaibakunstimis?

Vaip on soe objekt. Vaibal saab kõike kujutada. Detaili peenus sõltub muidugi lõime tihedusest, minu vaipades on nii 3 lõimelõnga sentimeetril, saan sellega toime.

Vanad lossigobeläänid on suht muuseumimuusika, aga moodne tehnoloogia võimaldab ju mistahes gobeläänsset ime-tegu. Sellise kaduvapoolse tekstiilitehnika olen suutnud endaga toime tulla. Väga tänulik olen kõikidele, kes oma lähiruumi on toonud minu vaiba. Olen seal hea sooviga vaikselt kohal. Aitan uinuda, rahuneda, mõtiskleda, kevadet oodata.

Rahulik rõõm on hüve, mida kätkeb endas gobelääni põimimine. Leek koldes loobib lakka, raadioke aknalaua toob õnneks argiuudiseid, langeb lund.

Näpud lükivad lõimesse omailma, seda, mida päritud, omandatud, ihaldatud, armastatud. Mida enam tahtagi...

Küsis Ene Pars

Ehalill Halliste juubelinäitused

Roosa king

Kohila Raamatukogus

2 okt. - 1. dets. 2023

Juubelinäituse vaibad esitlevad autori paari viimase aasta ideekorjet. Märkivaibad on autori nimele viitavad lillelised FLORISSIMO ja FLORA BLUE. Miks mitte otsida hingepidet lihtsast ja rõõmsast loodusest.

Pae peal

Tallinna Botaanikaiaia Palmimajas

20. okt. 2023 - 7. jaan. 2024

Tanu all

Hopneri Majas

3. nov. 2023 – 30. jaan. 2024

Etnograafilisel ainesel põhinev gobelään-portreede sari (10 vaipa). Kihelkonniti üpris eriilmelised. Tanuvaibad on servatud samast rõivakomplektist leitud mustrimotiividega. Aines pärineb vanadelt piltpostkaartidelt. Sarja autor kummardab esiemade näpuosavuse ja ilumeele ees.

Näituste info: Ehalill Halliste

Maasike Maasik töölaual taga. 2020. Fotod Marilyn Piirsalu.

Maasike Maasik tekstiilikunstist

Kui tihti jõuad näituseid külastada? Millised kuraatorid, kunstnikud või näitusepaigad enim sümpaatsemad on?

Jõuan näituseid vaadata suhteliselt valikuliselt. Eriti väljaspool Tallinna. Siiski olen tänu oma pojale ja miniale, kes on mind saatnud kohapealsetel käikudel ja kaugematelgi sõitudel, näinud ära kõik aastanäitused ja muudki veel – olen huvitatud ka teistest kunstialadest ja autoritest. Õnneks on ka mõned head nooremad kolleegid mind oma näitusevaatamistele kaasa võtnud.

Mulle tundub, et näitusepaiku ja näituseid on praegusel ajal nii palju, et sõna otseses mõttes läheb silme ees kirjuks. Kuid olen siiski arvamusel, et eriti tarbekunstile ei saa hinnangut anda, vaadates teost arvutiekraanilt või (tule taevas appii!)

telefonist. Tarbekunsti olulised komponendid on kindlasti tehnika, materjal, nende valdamine ja ka teose suurus. Nii et tahan neid asju näha n.ö. „elusalt“. Näitusepaikadest eelistan selgete puhaste seinapindadega hästivalgustatud ruume. Trendikad mahakoornud krohviga endised tööstus- või muud interjöörid pigem häirivad ja masendavad mind.

Vaatasin ERRi arhiivist 1986. aastal avaldatud saadet, kus räägid oma loometööst ja kunstnikupositsioonist. Seal on üks väga kena lõik, kus räägid Eesti Tekstiilikunsti kandjatest nimetades näiteks Mari Adamsoni. Kes on täna need kandjad?

Tekstiilikunsti kandjatest rääkides viitaksin trükistele, mis meil on välja antud viimastel aastatel. Näiteks „TEGIJAD“. See sisaldab ülevaadet nendest kunstnikest, keda on aastate vältel mitmete auhindade ja tunnustustega pärjatud. Huvitav on ka nende inimeste mõtteid ja hinnanguid lugeda – need on väga erinevad. Mina arvan, et need inimesed ongi tänase tekstiilikunsti edasikandjad.

Mis seisus on hetkel Eesti tekstiilikunst? Lugesin Jette Heinlo intervjuust, kus räägid 60-70ndatest kui Eesti

tarbekunsti kuldajast. Ühes vanemas videos räägid ka enda põlvkonnast kui parandamatutest romantikutest. Kuidas iseloomustada viimaseid kümnendeid ja selles tegutsevaid tekstiilikunstnikke?

Sellele küsimusele peaksid vastama kunstiteadlased või – ajaloolased. EKA on neid ju juba pikemat aega ette valmistanud.

Kuidas erineb meie tekstiilikunst naabritest? Kuhu paigutub Eesti tekstiilikunst maailma kontekstis? Olen ise õppinud aasta Läti Kunstiakadeemia tekstiilikunstkateedris ja seal õppides tundsin kohe väga suurt erinevust kohalike õppejõududega võrreldes, mis sest et Läti on ju siinsamas ning meie ajalooline ja kultuuriline taust on väga sarnane.

Ka sellele, kuhu paigutub Eesti tekstiilikunst maailma kontekstis, ei saa ega oska ma vastata. Kas see ongi vajalik? Mis puudutab meie ja meie naabrite suhteid, siis võin rääkida ikka pisut varasemast ajast. Lätlastega käisime küllaltki aktiivselt läbi, leedulastega vast vähem. Läti on meist ju palju suurem riik ja tihtipeale oli suuteline korraldama väga olulisi ja meenukaid väliskunsti näituseid. Näiteks võin tuua väga mahu- ja suurejoonelise Jean Lucrat näituse 90-ndate lõpus või 2000-ndate alguses, mille korraldamine meile kindlasti üle jõu oleks käinud. Riias aga käisime seda vaatamas.

Lätlastest üliõpilasi õppis meil nii tekstiili- kui muudel erialadel. Koos teiste Baltimaadega korraldasime juba alates 1979. a. Balti tarbekunsti triennaali, mis oli tollal suur ja tähelepanuväärne kunstisündmus. Soomega suhtlesime kunstnike tasandil väga aktiivselt, 80-ndatel käisid soomlased väga tihti meil näituseid vaatamas ja olid ka head isiklikud sõbrad-tuttavad. Aga juba 80-ndatel käisime ka meie (turismigrupi koosseisus) väikese kunstnikerühmaga Soomes Põhjamaade tekstiilibien-naalil. See küllalt aktiivne suhtlus jätkus hiljemgi, aga kuskil 90-ndate lõpul nagu hakkas vaibuma. Ma ise arvan, et põhjamaaine loomus ja kunstile lähenemine on olnud meile omasem.

Millist nõu ja abi oleksid ise noore alustava tekstiilikunstnikuna soovinud? Millist nõu nüüd noorele kolleegile tahaksid anda?

Minu lugu noore alustava kunstnikuna on järgmine. Kuni 90-ndate aastateni suunati tarbekunsti erialade lõpetajaid kunstnike-kavandajatena (tollal „disaini“ ja „disaineri“ termineid veel ei kasutatud) tööle Eestis tegutsevatesse väiksematesse ja suurematesse ettevõtetesse, kus toodeti erinevaid tehnoloogiaid kasutades mitmesugust toodangut. Suunamisaja kestis kolm aastat.

Aasta või isegi paar enne minu lõpetamist tegi Mari Adamson, kes tollal juhatas kateedrit, mulle väga ahvatleva ettepaneku tulla pärast suunamisaja lõppemist õppejõuna tööle. Tingimus oli selline, et töötan oma suunamisaja Narvas täiesti uues trükitekstiili vabrikus. Meil EKA-s (tollases Kunstiinstituudis) oli sel ajal trükitekstiili õpetus minimaalne. Materjalis ei olnud midagi võimalik teostada, õpetus piirdus kavandamisega erialases kompositsioonis. Minu ülesandeks oligi viia trükitekstiili õpetus professionaalsele tasemele. Ja nii see toimuski. Muidugi oleks see pikk ja mahlakas lugu jutustada (ma olen seda ka teinud ja

näiteks on seda kasutanud üks Pallase lõpetaja oma lõputöös), aga mulle oli see aeg nii raske, õpetlik, keeruline kui saatuslik.

Kui ise kellelegi noorele nõu anda, siis rõhutaksin ka isikuumadusi – head suhtlemisoskust, järjekindlust ja süvenemisevõimet. Aga kõige rohkem vast seda, kas tunned ära, et sinu poolt valitud loomeala on sulle oluline nagu õhk hingamiseks.

Enda kohta võin öelda, et muidugi valdan trükitekstiili spetsiifikaad, kuid mu armastus kuulub diplomitööst alates kuni siiani vaibakunstile ja -disainile.

Viimasel ajal on olnud rohkelt juttu loomeisikute sotsiaalsetest garantiidest, tasustamisest ja loomeliitude rollist. Millised mõtted sul nende teemadega meeles mõlguvad? Kui oluline on sinu jaoks olnud Eesti Tekstiilikunstnike Liit ja Eesti Kunstnike Liit? Millist rolli omab loomeliit kunstnikule? Kuulun ise nüüd sellest aastast Eesti Tekstiilikunstnike Liidu juhatusse. Viimasel juhatuse koosolekul tuli jutuks, kuidas meie loomeliit saab kunstnikule toeks olla, ent paljudel ei olnud vastust. Kuhu peaks Eesti Tekstiilikunstnike Liit pürgima?

ETeKL ja EKL on kahtlemata olnud väga olulised organisatsioonid. Ma arvan, et kuhugi kuuluvustunne on üldse inimesele väga vajalik. Muidugi ongi meie loomeliit olnud suuremate näituste, erialaste konverentside ja muude sarnaste ürituste koordineerija ja korraldaja, samuti paljude trükiste väljaandja.

Näitus Mõtisklused. Foto Marilyn Piirsalu.

Meil on juba väga pikka aega ilmunud oma ajaleht KOILIBLIKAS (tänu Kadi Pajupuule!), kus on salvestatud meie eriala ajalugu.

Iseasi on, et neil inimestel, kes on valitud erialaliitu juhtima, lasub suur lisavastutuse koorem. Nad peavad taluma ka kriitikat – tihti põhjendamatu. Seetõttu on vast läinudki nende ühiskondlikult aktiivsete inimeste leidmine raskemaks.

Võiks öelda, et igas põlvkonnas on leidunud mõni suurepärase organiseerija ja ürituste eestvedaja, kelle pühendumisele ka kõigile teistele oleme paljust osa saanud. Minu põlvkonnas on kindlasti see tipporganisaator olnud Peeter Kuutma, kelle eeskuju vajaks järgimist.

Kindlasti tahan küsida Eesti Tekstiilikunstnike Liidu aastanäituse kohta. Enim huvitab mind sinu seisukoht aastanäituste kunstilise taseme ja formaadi kohta. Seega uuringi, mida arvad eksponeeritud tööde taseme kohta ja kas aastanäituse senine formaat on paslik või hoopistükkis ajahambale jalgu jäänud. Eriti seetõttu, et enamasti valitakse pea kõik väljapakutud tööd ja näituse temaatikaga paneb kunstnik pea iga töö sõnades siduma.

Aastanäitused on minu hinnangul jätkuvalt väga vajalikud, sest kaasavad ka autoreid, kes tegelevad tehnikatega, mis on aeganõudvad ega võimaldagi tihti isikunäitusi korraldada. Asja teine väga positiivne külg on see, et saad oma tööd võrrelda kolleegide omadega. Isikunäitus jälle annab parema ülevaate autori isikupärast, mida arvan olevat tänapäeva kunstis üheks olulisemaks näitajaks.

Siit jätkuna, et mina ei ole see, kellele meeldib kindla teema järgimine. Ma teen oma tööd (eriti praegusel eluperioodil) väga pikkamööda ja aastanäituse väljakuulutamise ajast ei piisa, et teha uut tööd. Pealegi mu tööstiil ei luba seda – ma jätkan oma loomingut endale sobivas väljenduses ja rütmis.

Aga tean ka, et näituste teemad ja teema lahtikirjutused on vajalikud näituseruumide taotlemiseks ja ka mitmetele autoritele inspiratsiooniks. Kuna olen siiani olnud järjekindel tegija, siis on olnud ka võimalik üht või teist tööd nõutavate reeglite järgi teemasse sobitada.

Autoripoolsete saatetekstide kohta arvan juba ammu, et nendega on mitmed autorid liiale läinud. Tihti on tekst keeruline, paljulubav ja isegi väsitav, visuaalset tööd ennast aga pole ollagi. Samas ei saa eitada, et idee sõnastamine võib olla ka visuaalse lahenduse alus. Tooksin siin välja Arvo Pärdi mõtte, millega ta selgitas oma tekste teoste nootidel – „Tekst on suurema struktuuri selgroog”. Nii et siin peaks lihtsalt olema aus ja visuaalsele väljendusele suunatud.

Loomevaldkonna tasustamine ja sotsiaalsed garantiid on muidugi jätkuvalt tõsine teema. Seostaksin selle ka juba kõne all olnud näitusetevusega. Mul on endal väga hea kogemus Tallinna Kunstihoones suure näituse korraldamisest (seda küll juba 2014. a.) kuraatorina koos Monika Järgiga ja kujundajate Malle Jürgensoni ning Krista Leplandiga. Kogusin, mida on võimalik teha näituse professionaalse kujundamise, tööde paigutamise, valgustamise ja muu sellisega, mis ju tegelikult ulatub tänapäeva installatsioonikunsti. Tean ka, kui palju kulus nendele tegevustele suunatud professionaalide kaasamiseks raha. Selle näituse osaline oli ka Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, mille juhid tegid tohutu töö toetuste taotlemisel. Jätkangi, et praegune aeg – koroonaperiood, sõjaolukord, sellega seotud inflatsioon jätavad loomulikult jälgi ka suuremate näituste väljanägemisele ja ka kunstnikele ja nende loomingule üldse.

Meie viimaste aastate aastanäitusi on kujundanud Madis Liplap, keda tööpoolest tahan vaid kiita – ta tunneb hästi materjali, millega töötab ja teeb oma tööd väga vastutustundlikult. Kuid vaevalt meie erialaliit suudab praegustes tingimustes kujundajale (ka näiteks valgustajale) õiglaselt tasuda.

Viimasena tahan küsida veelkord aastanäituse kohta. Nimelt on selleaastane teema ettevaatlikkus. Millised mõtted sul selle temaatilise valikuga tekivad?

Ei tekita praegu mingeid mõtteid. Vajaksin ikka suuremat lahtikirjutust teema kohta. Lõpetuseks tuleks veelkord tagasi nii praeguse keerulise aja, kui meie riigi väiksuse juurde. Väike on ka meie tekstiilikunstnike arv. Olen jälginud, et pikemat aega tegutseb aktiivselt ja osaleb näitustel nii 40 kunstniku ringis. Minu positsioon oleks olla üksteise suhtes pigem salliv kui hukkamõistev. Ja meenutaksin ka tööika, et kunsti puudutavad hinnangud – nii isiklikku laadi kui üldisemad muutuvad aja kulgedes.

Küsis Maryliis Teinfeldt-Grins

Maasike Maasiku näituse Mõtisklused avamine Tallinna Jaani kiriku galeriis 9.12.2023. Foto Marilyn Piirsalu.

Foto Madis Liplap

Selge vee otsinguil

Ingrid Helena Pajo

Totan, Tokyo

20.10.–22.10.2023

Mägijõed kannavad värsket joogi-, lumesula ja liustike vett ülevalt alla. Läte asub ülal ja on alatasa uuestisündiv. Oma teostes vaatlen minevikku kui aina uuenevat nähtust, mis voolab välja allikatest kõrgel mu kohal. Mõõdunu saab kivide vahel filtreerudes alatasa uusi tõlgendusi, tuues maapinnale leide, mida on voolinud vesi või kaua aega tagasi elanud rahvad. Iseenesest mõistetav pole ei värsket voolavat vesi ega ka mõtestatud mõõdunu.

Oktoobris toimus Tokyos Totan galeriis mu näitus "Selge vee otsinguil", milles läbi kangaste kõrvutasin vete

voolavust ja selgust mõtestatud minevikuga. Näitusega mälestasin oma loodusliku värvimise õpetajat Alessandro Buttat ning töodes kasutasin temaga koos värvitud kangaid ja lõngu. Kaasa

mängis näituse asupaik Tokyo ühes vanimas linnaosas ning meeleolu löid pikad vestlused teejoomise saatel külalistega. Näituse valmimisele aitasid kaasa Misa Asanuma, Eugenio Marini, Totan galerii eestvedajad ning näitust toetas Eesti Kultuurkapital.

Lisaks näitusele käisin külas Kyoto lähisel The Village kudumisstudios, kus tegutsevad tekstiilikunstnikud Jun Tomita ja Mayo Horinouchi oma abiliste ja õpilastega. Lisaks erilistes kasvuhoo- netest ehitatud tööruumides tegutsemisele sain osaleda ka paaripäevasel kasuri-kursusel. Nii huvitav oli kasutada uusi tööriistu ja näha teistsuguseid töömeetodeid.

Üleüldse oli kogu reisirõõmu harukordne ja mis kõnetas enim oli ikka see, mida ette ei osanud kujutledagi. Kindlasti viib tee sinna tagasi.

Ingrid Helena Pajo

Ingrid Helena Pajo (vasakult teine)

Kniterate kudumismasinaga kootud materjalinäidis, mida sain tekstiililaboris katsetada. Masinaga saab korraka kududa kuue erineva värviga.

Foto: Maryliis Teinfeldt-Grins

Residentuuriprogramm Os Islandil

Islandi põhjaosas, väikeses linnas nimega Blöndous, asub üks väärikas tekstiilikeskus – varjupaik kõigile tekstiilikunstnikele, kes otsivad inspiratsiooni, ruumi ja töövahendeid oma loomingu-ideede elluviimiseks. Ka mina jõudsin käesoleva aasta novembrikuus Os residentuurprogrammi pakutud võimalustest osa saada. Minu kogemus ei võimaldanud mul mitte ainult valmistada eelseivateks näitusteks, vaid avas ka ukse kohaliku tekstiilkultuuri ruumi sukeldumiseks, pakkudes suurepärasest võimalust tutvuda uute materjalide, tehnikate ning töövõtetega.

Endises tütarlaste koolis asuv tekstiilikeskus on loovuse keskus, mis on varustatud mitmesuguste tööriistade ja materjalidega. Kangasteljed, silmuskudumismasinad, vokid, õmblusmasinad ja palju muud säärasest pakuvad majalistele ressursse, mida nad vajavad oma kunstiliste visioonide elluviimiseks. Ühisruumides on täielikult varustatud köök, hubane lugemissaal, teljeruum,

värviköök, kudumistuba ja avar stuudio. Majas on ka eraldi toad ja väikesed korterid residentidele, keda on ühes kalendrikuus majas resideerumas kümme kuni kaksteist. Tavapärast peatuvad kunstnikud residentuurprogrammis kuu või kaks, kõrghooaeg on suvel ning madalhooaeg talvel. Mina võtsin ette oma retke novembrikuus ja minuga resideerunud sel ajal kunstnikud Mari Norddahl ja My Dammand. Residentuuritasu ühe kuu lõikes jääb 700-900 euro vahemiku, millele lisanduvad tööriistade rendi hind ja materjal. Enamasti võtavad kunstnikud materjali ise kaasa, kuna 300 kilomeetrit pealinnast asuva linna võimalused on kitsad.

Majas on suurepäraselt võimalik leida tasakaalu seltsielu ning intensiivse töö vahel. Ruumid on suured ja avarad, igaüks leiab endale koha, kus rahulikult tööd teha – ole sa seal kolmekesi või kaheteistkümnekesi. Majas on mitu korrust peale kõrvalhoonete, mistõttu saab ette võtta ka suuremaid projekte

või siis leida üles endale oluline vaikus. Ühisruumid julgustavad koostööle ja koos õppimisele.

Üks Os residentuuri ainulaadseid aspekte on selle lähedus täiendavatele tekstiiliresurssidele. Samas linnas on tekstiililabor, kust kunstnikud saavad rentida erinevaid masinaid, alustades viltimis- ja arvutijuhitavatest silmuskudumismasinast kuni TC2 kangastelgedele, 3D-printerite, tikkimismasinade ja taftingu tööriistadeni. Mina ise proovisin Kniterate kudumismasinat (ühe päeva rent 100€). Tekstiilikeskuse kõrval asub ka väike tekstiilimuuseum, mis annab ülevaate Islandi tekstiilide rikkalikust ajaloost ja traditsioonidest. Kuigi tegu on iseseisva töö jaoks mõeldud residentuurprogrammiga, saime ühiselt külastada kohalikku villa pesukoda ning vaadelda lambafarmis lammaste pügamist ja villa sorteerimist.

Peale residentuuri on võimalik teha ka üheskoos näitust või mõnda muud kogukonnale suunatud üritust. Mis aga kindel – iga aasta lõikes ilmub Os residentuuri kataloog, mis koondab residentuuri väisanud kunstnikud ja nende töö tulemused.

Blönduos ise on maaliline väike linn, kus on olulised mugavused, sealhulgas termaalveega bassein, raamatukogu, postkontor, toidupood ja kohvik. Neid kõiki seovad hingematvad vaateid mägedele ja ookeanile, luues kunstilise inspiratsiooni saamiseks idüllilise tausta. Linna rahulikkus koos tekstiilikeskuse elava kunstikogukonnaga muudab selle ideaalseks sihtkohaks neile, kes otsivad tasakaalu loomingulise uurimise ja loodusesse sukeldumise vahel.

Kokkuvõtteks võib öelda, et minu kuu tekstiilikeskuses Blönduoses oli rikastav. Hästi varustatud elukoha, täiendavate tekstiilirajatiste läheduse ja Islandi ainulaadse kultuurikonteksti kombinatsioon pakkus ideaalset keskkonda kunstiliseks kasvuks ja uurimistööks. Koju naastes kannan endaga kaasas mitte ainult oma loominguliste ettevõtmiste käegakatsutavaid tulemusi, vaid ka mälestusi rikkalikust ja inspireerivast teekonnast Islandi tekstiilikunsti südames.

Maryliis Teinfeldt-Grins

Angiensi linapõllu ääres vasakult: Jolanta (Vilnius Academy of Arts, Leedu), Christine (projekti üks eestvedajatest), Naomi (tekstiilikunstnik, Prantsusmaa), Nolwenn (projekti üks eestvedajatest), Silvija (Leedu disainer, kes võtab meid järgmisel aastal vastu), mina, Monta (Art Academy of Latvia, Läti), Lucie (tekstiilikunstnik, Prantsusmaa), Jakub (tekstiilidisainer, Poola).

Linaresidentuur Prantsusmaal

Mari-Triin Kirs

Mul avanes võimalus käia 4.-9. juulil Weave Up! programmi raames Prantsusmaal. Tegemist on Loov Euroopa projektiga (Creative Europe), mille eesmärk on kokku tuua tulevased tekstiilspetsialistid ja disainerid kogu tekstiilitootmise ahelaga: aretajate, põllumeeste, käsitöölise ja ettevõtete. Neljast käsitletavast materjalist (lina, vill, nahk ja kork) sain mina osa linale pühendatud residentuurist.

Asusime pärast saabumist teele Pariisist põhja suunas, Normandiasse, kus toimub enamus kohalikust linakasvatusest. Ei läinud kaua, kui silma hakkasid teeäärsed linapõllud, millest mõned veel sel ajal õitsesid. Euroopas kasvab kolm neljandikku kogu maailma linakiust, see on 145 tuhat hektarit lina, millest 80% sirgub Prantsusmaal. Ööbisime ühes maalähedases talumajas ning päevasel

ajal külastasime ettevõtteid, mis tegelesid nii traditsiooniliselt lina kasvatamise, töötlemise, lõngaks ketramise, kangaks kudumisega kui ka linast innovaatilist materjalide komposiitmaterjalide tegemisega.

Euroopa linaks võib nimetada materjali, mis on kasvatatud Euroopas, kuid pärast põllul kasteleotamist võidakse linavarred saata ka Aiasse järgmisteks töötlustappideks, sest seal on see soodsam. Selliseid tehaseid, kus toimub linavarte töötlus enne ketramist, nägin ma mitut, kuid pea kõik ketrusvabrikud on umbes kakskümmend aastat tagasi Prantsusmaalt ära kolunud. Umbes aasta tagasi alustas tööd La French Filature, mis kunagise ketrusvabriku juhataja käe all uuesti Prantsusmaa lõnga kettab. Materjal tuleb kohalikult põllult, läheb edasi murdmise ja kammimise tehasesse. Seejärel toimub ketrus ja kanga

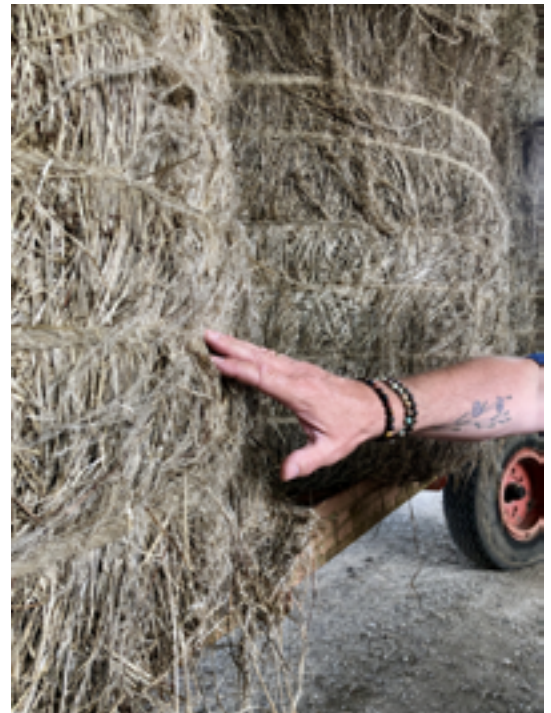
kudumine. Ka prantslased ise loodavad, et tulevikus saavad taas kõik tekstiili tootmise etapid kohalikul tasandil toimuda.

Minu arvates oligi kõige põnevam kokku puutuda inimestega, kes on neljandat või viiendat põlve linakasvatajad. Lina kasvatamine ei ole lihtne. Selleks, et kedagi selles vallas õpetada, kulub vähemalt kümme aastat, kuid tänapäeva inimesed ei pühendu tavaliselt ühele tööle nii pikalt. Seetõttu on ka nii paljud traditsioonid katkenud: kunagiste heal järjel linakasvatajate järeltulijad on teinud lihtsamad karjäärivalikud. Samas need, kes on järgi jäänud, usuvad selle materjali olulisusse. Samuti oli linafestivalil tore näha uusi noori disainereid, kes väärtustavad kohalikku tekstiili. Seega toetagem ka prantslaste püüdlusi: Euroopa lina- ja kanepikasvatajate liidu antav märk European Flax näitab, et lina on kasvatatud Euroopas ja kogu tootmisahel on läbipaistev. Märk Masters of Linen garanteerib, et kõik etapid kasvatamisest kuni lõnga ja kangani on tehtud Euroopa ettevõtetes.

Olles ka ise juba teist aastat Eesti Põllumajandusmuuseumi linapõllu juures abiks olnud, oli minu jaoks äärmiselt põnev näha, kuidas kõike päriselt tehakse. Sain teada, et nagu eelmisel aastal meie linagagi juhtus, kiusavad ka Prantsusmaad kliimamuutused ja viimaste aastate põuased kevaded on lina saaki päris palju vähendanud. Seetõttu on nõudlus linakiu järgi väga kõrge ja hinnad samuti väga kõrged. Loodetavasti tuleb järgmisel aastal hea lina aasta (kevadel rohkem vihma ja pärast lina õitsemist vähem, et lina ei lamanduks).

Residentuur jätkub järgmisel suvel, kui saan minna Leetu ja külastada sealseid linaettevõtteid. Vilniuse Kunstiakadeemias valmivad peadisainer Silviya Juozelskyte käe all projekti lõpuks loomungulised tööd. Rohkem pilte ja videoid minu residentuurist leiab instagrahmist @marikirs WUP! Linen nupu alt.

Neljandat põlve linakasvatajal on linataim käsivarrel. Kasteleotatud linavarred rullis, Terre de Lin.

La French Filature ketrusvabrikus. Kaheksa erineva tootja ja aastakäigu linakiud segatakse kokku üheks, et saada ühtlase kvaliteediga lõng.

Trame a corte

Rocca San Vitale di Sala Baganza

Septembris toimus Parma lähedal Sala Baganza asuvas Rocca San Vitale lossis 20. fiber Art näitus sarjast "Trame a Corte" – "Õukondlikud lood", ja seekordseks teemaks oli "Nööpide kunst". Teema ise jäi mulle ebaselgeks ja võõraks, aga mind köitis väga võimalus külastada seda lossi ja näha võrratuid freskosid renessansist rokokooajastuni.

Näituse jaoks lõin dünaamilise kompositsiooniga gobelääni "valge laiguga", mis on täidetud pärlmutrist nööpidega, mis proovivad valget laiku "parandada". Foto vasakul.

Fotod näituselt Ljudmila Swarczewskaja.

Ljudmila Swarczewskaja

Girotondi

Milano STECCA 3 LeArtiPossibile

Oktoobris toimus Milano STECCA3 messihallis 4. biennaal "Le Arti Possibile" teine osa "Lana (Vill), Girotondi- Cromie condivi" ("Pöörlevad ringid. Ühisvärvid"). Biennaali eesmärgiks oli luua kollektiivne installatsioon värvilistest ringikujulistest elementidest läbimõõduga 15, 20, 25 cm. Iga autor sai luua kuni 7 ringi, minul õnnestus valmistada 5. Osales 50 professionaalset tekstiilikunstnikku ja 32 rühma, samuti professionaalsete kunstnike poolt juhitud loomingulised stuudiod, sh terviseprobleemidega laste ja täiskasvanutele rühmad, kuna kunstipraktika teraapiline toime on üldtuntud.

Nendest 886 elemendist lõi disainer Monica Zanotta selle hämmastava ainulaadse installatsiooni. "Le Arti Possibile" ürituste põhieesmärk on kunsti sotsiaalsus ja inimlikkus. Olin õnnelik, et sain selles osaleda.

Ljudmila Swarczewskaja

Taaskasutusnäitus Anna uus elu – PUSA Pärnus Uue Kunsti Muuseumis

Uue Kunsti Muuseum korraldab juba 11. korda taaskasutusnäitust ja seekord on näituse alapealkiri tekstiilikunstnikele nii sobiv. Veidi üllatav on, et nii vähesed meie liidust sellest seekord osa võtavad. On ju pusa just see, mida tekstiilikunstnik tihti harutama peab, et midagi uut luua. Tegelikult me ju kasutamegi palju juba varem kasutuses olnud materjali, sest midagi ei saa ju ära visata. Ikka tekib kohe mõte, et äkki läheb veel vaja.

Mina osalen sellel näitusel teist korda ja olen rõõmus sellise võimaluse eest. Oma vaiba tegin eelmise aasta liidu aastanäituseks ja nüüd saan seda ka Pärnus näidata. Vaiba "Kiirus" mõte sündis hetkel kui olin viinud oma abikaasa jalgratta "Sputnik", mis pärineb 1970. aastatest, remonditöökotta ja mulle sealt helistati sõnumiga, et tagumist ratast enam kasutada ei saa ja see tuleb välja vahetada. Küsimusele, et kas tahan vana ratast tagasi või nad võivad selle utiliseerida, vastasin hetkegi mõtlemata, et mul on seda ratast vaja. Nii sündiski idee see ratas vaiba sisse kudu- da. Edasi oli lihtne: kõik pusas, kerask ja vihis olevad lõngad moodustasid ratta ümber värvilise maastiku. Miks kiirus?

Sigrid Huik. Kiirus.

Sest rattaga on palju ja kiiresti sõidetud, Näitusel osalevad Eesti Tekstiilikunstnike aga alati tasub võtta see aeg, et ratas liikmed: Anneli Säre, Aet Ollisaar, Eve peatada ja enda ümber olevat märgata. Selisaar ja Sigrid Huik
Seda ilu on nii palju.

Sigrid Huik

Aet Ollisaar osales Anna uus elu näitusel tööga Intermezzo (2023). Selles töös on kokku saanud klaverikeeled ja niidirullid.

Igatsus- maastikud

Maryliis Teinfeldt-Grinsi näitus „Suuremjault mälestustes“ avati Vana Võromaa Kultuurikeskuses 8. novembril. Küllap Koiliblika lugeja juba teab, et noore tegusa tekstiilkunstniku jaoks on see õige mitmes personaalnäitus ja ikka on tema näituste pealkirjad murdekeelselt poeetilised. Kadrina murre on Maryliisi kodukeel, südamelähedane ja ürgoma.

Sõitsime näituse avamisele koos Aet Ollisaarega. Videvikuvilus jõudsime kohale ja sombuse sügismaastiku terava kontrastina võtsid meid saali sisenedes vastu puhtad ja selged värvipinnad: kaadmiumkollane koos magnooliaroosa, lavendelsinise ja kinaveriga, veidi tumedat kuuserohelist, aktsendiks säravat ultramariini. Tõeline vitamiin novembrikaamoses!

Torketikand lisas toonidele muhedat säbrulist faktuurust.

Maryliisi vaibad avanevad autori luuleriidade abil:

*südames iire teeradad
ingepellul paill'u kiva*

Ikka on nii, et abstraktne saab kandvuse vahetu isikliku kogemuse kaudu. Linnulennulise vaatega vaibamaastikud näitavad meile autori jaoks lähedaste inimestega seotud kohti. Inimesi me ei näe, küll aga jälgi, mida inimtegevus maastikule jätnud. Olgu selle mõtte kinnituseks taas üks lõik autorilt endalt: „A näitab mulle Google Mapist oma kodukohta. Ta seletab, kus ja kuidas nad pagariärist sai varastasid, millist teed pidi jooksid, millise maja nurgal seisatasid. Ta otsib mulle üles vanaema maja ja kivihunniku, kus elas 14 kassi.“ („Mälestuste maastikud“ Värske Rõhk 7.04. 2020)

Mõnus on kuulata Maryliisi oma loomepraktikast kõnelemas. Mõtlen, et sellise kuldavaärt oskuse kujunemisel

on oma osa heal koolil ja väärt õpetajail, aga loomulikult ka kodul ja omastel.

Reet Talimaa

Aet Ollisaar:

Näitus Suuremjault mälestustes on minu jaoks juba mitmes kohtumine Maryliis Teinfeldt-Grinsi maastike avastamise teekonnal. Seekordne väljapanek rõõmustas silma ja meelt mitmekülgsusega, maastiku teema tõlgendused avanesid läbi erinevate tehnikate ja installatiivsete väljapanekuteni. Tänu näituse mitmekihilisusele ja teema erinevatele käsitlustele tekkis maastikule omane tunnetus, kus erinevad pinnavormid ja elusolendid kooslusele omakorda mõju avaldavad. Ja kõik see ikka nähtuna läbi autori silmade, ühe kindla vaataja-vahendaja prisma, mis määras ära koloriidi ja kompositsioonivalikute omavahelised seosed. Oli hea kogemus käia näituseruumis ringi ja vaadata kadunud maastikku läbi Maryliisi silmade.

UIDATES RANNAS, LUUSIDES METSAS

**Tiina Kaljuste ja Ainikki
Eiskopi ühisnäitus Kärddlas
Nelja Nurga Galeriis
6. – 28. oktoober 2023**

Alguses ei olnud sellel nime, ei olnud ka näituse plaane. Oli katse ja juhuste mäng, mille start oli möödunud aasta septembris. Katse eesmärk oli mõjutada oma loominguga teist ja olla ise teise loomingust mõjutatud.

Osalejad – Ainikki ja Tiina.

Materjalid – siid ja portselan.

Piirangud olid siidi puhul salli mõõdud, portselani puhul anuma suurus ja vorm. Arvudes: 12 maalitud siidsalli ja 12 portselananumat.

Esimeses, üksinda kulgemise etapis, tuli teha omapäi valmis 6 teost. Teises, kooskulgemise osas, said esimeses etapis tehtud teosed algtõukeks järgmiste tegemiseks. Ainikki sallid inspiratsioonilikkaks Tiinale ja Tiina anumad Ainikkile.

Ei olnud teada, kas sellest katsest tuleb vastastikune võitlus või mõnus kooskulgemine. Läks hästi, tuli viimane! Oli teadmine, et kui mõlemal on 12 tööd valmis, peab ekslemise ja uitamise radadelt tagasi tulema. Muidu oleks luusimine viinud ei tea kuhu...

Mõlema kunstniku vajadus aeg-ajalt uidata rannas ja luusida metsas, leida sealt mingi algus ja taskaal, andis näitusele pisut uneleva pealkirja.

Kuigi kogu protsess on olnud väga sissepoole pööratud, otsustati see vormistada Nelja Nurga Galeriis leidobjektidega vürtsitatud installatsiooniks.

**Tiina Kaljuste
Ainikki Eiskop**

Fotod Tiina Kaljuste, Kaja Hiis-Rinne, Ainikki Eiskop

Õnnitleme!

Reet Talimaa	3/1/1964	60
Liisa Tomasberg	25/2/1974	50
Sigrid Huik	27/2/1964	60
Kadri Viires	9/4/1964	60
Mariann Kallas	17/4/1949	75
Tiiu Laur	22/4/1944	80
Merike Roodla	31/5/1959	65
Lehti Heapost	3/7/1939	85
Ludmilla Swarczewskaja	15/7/1949	75
Miralda Pajumaa	28/8/1934	90
Linda Roos-Himma	10/9/1944	80

Orden Anu Rauale

15. oktoobril toimunud tänujumalateenistusel Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus andis peapiiskop Urmas Viilma üle tunnustuse teenekatele kiriku töötajatele, toetajatele ja vabatahtlikele abilis-tele. EELK teeneteristi III järgu ordeni saab tänavu tekstiilikunstnik, Heimtali koduloomuuseumi arendaja ja hool- daja, emeritprofessor ning Teaduste Akadeemia akadeemik Anu Raud. Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Teeneterist antakse vaimulikule või ilmiktöötajale, kes on ustavalt ja eriti väljapaistvalt või pikaajaliselt teeninud Eesti Evangeelset Luterlikku Kirikut või mõnel EELK tege- vusalal osutanud märkimisväärseid tee- neid. EELK Teeneteristi võivad pälvida ka inimesed, kes ei ole EELK teenistuses. Teeneteriste on välja antud alates 2006. aastast. Tänavu on autasu pälvinud 16 kiriku kaastöölisi.

<https://e-kirik.eelk.ee/>

Anu Raua näitus

KOGUJA

Uue Kunsti Muuseumis.

Anu vaibad ja perekond Raua kunstikogu täidab UKM II korruse kunstisaalid oma värvide ja soojusega.

Näitusel on ka jõulusõim, mille autorid on Anu Kotli ja Anu Raud.

Näitus on avatud kuni 4. veebruarini 2024!

Fotod: Marie Virta

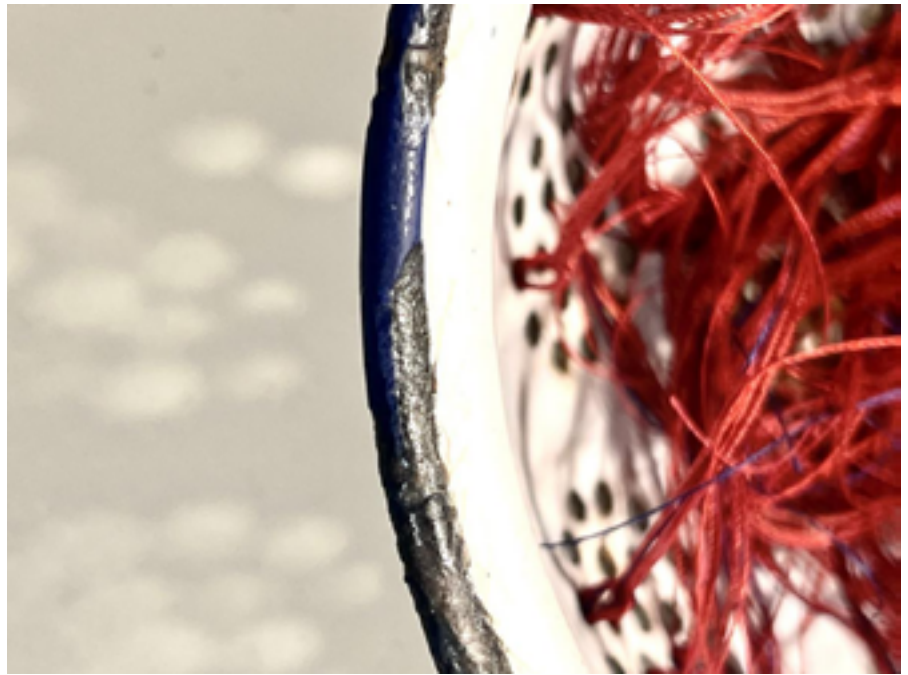

Aet Ollisaar rahvusvahelistel minitekstiilide näitustel

Viimasel poolaastal panin ennast tavapärasest erinevalt proovile ja osalesin mitmetel kindlate piiridega konkurss- ja kuraatorinäitustel. Esmakordselt elus katsetasin minitekstiili formaadis töötamist, see 20x20 cm piirang on minu jaoks olnud seni läbi mängimata formaat. Põnev! Ise eelistan oma vaipades pigem suur formaati, etteantud piirangutega töötades tuli leida teine fookus. Ühendasin nendes töedes oma kaks armastust - huvi erinevate materjalide ja nende visuaalse mõju vastu ning põnevusega kogutud vanad esemed.

Osutusin valituks Soome tekstiilikunstnike ühenduse UUTE ry korraldatud rahvusvahelisele minitekstiili näitusele VOYAGE, mis oli avatud 9.09-3.12.2023. Käisin kohal ka näituse avamisel Jyväskylä, et minitekstiilide näituste kontekstist ja suundumustest veidi enam teada saada. Näitusele valiti ligikaudu kahesaja osaleja seast 49 autorit

VOYAGE. Minu elu väärtuslikud hetked / Treasured moments of my life.
2023. 17,5x16x8,5. Metall, siid. Fotod Aet Ollisaar

VOYAGE. Vaade näitusele

25 riigist ja näituse lõppedes selgus et seda külastas 10000 vaatajat. Näituse korraldajate eesmärk on muuta rahvusvahelised minitekstiilinäitused Soomes järjepidevaks traditsiooniks. Osalesin näitusel teosega Minu elu väärtuslikud hetked.

<https://etn-net.org/berichte/voyage.html>

<https://kuultuur.err.ee/1609102922/aet-ollisaar-osaleb-soomes-rahvusvahelisel-minitekstiilide-naitusel>

Näitusega kaasneb kataloog, mis on veebis vaadatav: <https://indd.adobe.com/view/be12ac11-efc3-40da-a271-39b528053161?fbclid=IwAR3zNqu2qkgSnJfQbKUVrjDjQxRos46rlhQmESSnXz2E0YqYc2c6a-ZbC80>

Osalesin ka Bulgaaria minitekstiilide näitusel Bulgarian Triennial of Mini Textile, mis toimus selles formaadis esmakordselt. Näitusele valiti 146 autorit, näitusega kaasneb kataloog.

Rohkem infot näituse kohta siit: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61551536775441>

Pelgupaik

Tartus Aparaaditehases on kuni 3. jaanuarini avatud Aet Ollisaare ja Madis Liplapi ühisnäitus Pelgupaik. Galerii Made in Aparaaditehas on väike kahe läbipaistva seinaga ruum, mida saavad kasutada eeskätt Aparaaditehases töötavad kunstnikud. Lähtusime ekspositsiooni luues võimalusest, et galerii on nähtav ka siis kui ruumi sisse ei pääse ning tänu sellele sündis ruum ruumis - Pelgupaik, kuhu sisse ei pääse aga mille olemasolu on alati võimalik näha ja tunda. Ruumi loomisel kasutasime erinevatel aegadel kogutud detaile, nii on selles koosluses minu Nõmme kodu katuseplekid kui ka Tartu kodu vihmaveetorud kõrvuti tekstiilsete materjalileidudega. Näituseruumis on eksponeeritud ka 2023. aasta alguses valminud gobelään Minu kodu on minu kindlus, mis on sündinud pikkadel jalutuskäikudel kutsuvaid valgustatud aknaid vaadates.

PELGUPAIK

Kuidas rääkida kohast, kuhu jõudes jääb väline raskus ja paine ühtäkki seljataha, sest üle läve astudes on kõik jälle tasakaalus? Viie aasta jooksul on tekstiilikunstnik Aet Ollisaar ja sisekujundaja Madis Liplap, keda ühendab loominguiline keskkond Stúdio 100, nautinud Aparaaditehase stuudios millegi uue loomiseks nii vajalikku sisemist vabadust ja hingerahu, erialaseid diskussioone ja loominguilisi väljakutseid. Galerii Made in Aparaaditehas näitusel saavad kokku mõlema autori tööd ning tööd, mis annavad pelgupaigale ühe võimaliku visuaalse tõlgenduse.

Näitus on ajendatud autorite arhitektuurihuvist. Madis Liplap, teadlik vaatleja ja silmapaistvate arhitektuuriteoste nautija ja Aet Ollisaar, emotsionaalne märkaja ja kirglik hüljatud objektide koguja loovad galeriis Made in Aparaaditehas koosluse, milles mängivad peamist rolli mälestused kohtumistest majadega. Olgu need siis juhuslikud möödumised, hetkelise emotsiooni ajal tehtud klõpsud telefonis või pikk kooselu majaga, kõik need on jätnud oma jälje. Aparaaditehase väikese galerii piiratud ruum annab võimaluse taasluua keskkond, mis oleks justkui käegakatsutav, kuid tegelikkuses ligipääsmatu, nii nagu ka silme eest mööda libisenud majad.

Foto Piret Kaevats,
Plakat Marju Roos

<https://www.eaa.ee/aet-ollisaar-ja-madis-liplap-pelgupaik>

Sitta sellest sitast tundest

Foto Madis Liplap

Võtsin vastu ka väljakutse osaleda ArtDepoo galeriis korraldatud vaimse tervise teemadega seotud kunstinäitusel Sitta sellest sitast tundest. Näitusele valis kuraator minu töö Kaitse mind kurja eest, mis valmis 2022. aasta lõpus.

Esiialgu tundus keerukas ennast selle pealkirjaga seostada ja end näituse teemaga seoses avada, näitusega kaasnes autoritele ka põhjalik küsimustik mis oli näituseruumis koos teostega eksponeeritud. Olen selle kogemusega väga rahul, mugavustsoonist välja astudes saab ka enda kohta taas midagi uut teada. Näituse kureeris Katri-Evelin Kalas.

<https://www.sensus.ee/vaimse-tervise-kuu-naitus-sitta-sellest-sitast-tundest-artdepoo-galeriis>

Intervjuud osalenud kunstnikega on loetavad siit: <https://www.sensus.ee/naituse-sitta-sellest-sitast-tundest-seinatekstid>

Aet Ollisaar

Ruumidiplomaatia.

Eesti välisesinduste interjöörid. 16.08. – 15.10.2023, Eesti Arhitektuurimuseum

Saatkondade sisearhitektuuri tutvustaval näitusel pöörati tähelepanu ka tekstiilile: esindatud olid Peeter Kuutma, Merike Männi, Andro Kööbi, Valev Seina jt autorite vaibad.

Merike Männi

Vaiba „Talvekuu“ autor Peeter Kuutma ning Aivi Valliste firmast Tekero Põrandad, kus vaip teostati. Vaip on Eesti saatkonnas Ottawas. Foto Evert Palmets.

Foto veebisaidilt Eesti Elu. Eesti kogukond Kanadas. https://eestielu.ca/et/ottawa-saatkond-naitusel-tallinnas/?fbclid=IwAR3dj5mNfL3WFBVtRfyZ7yy3M4x9MOjFZ9Fere0dJH-BYmkrcfyp_p8ADII

Tekstiks ja tagasi

Marilyn Piirsalu
Kadi Pajupuu

21.09–21.10. Galerii Pallas

Marilyn Piirsalu. Installatsioon Udujutt

Näituse kujundas Madis Liplap
Toetajad:
Kõrgem Kunstikool Pallas,
Eesti Kultuurkapital

Kunstis võib sõnastamatu saada nähtavaks, kui ilmutus, seisund või sund leiab sobiva kujundi.

Tähendus pole tingimata sõna ori.

Kas näed, et me viipame sulle?

Suhtluse alus on liigutus, meie tööde puhul on need liigutused algusest lõpuni näha, sest tekstiilis on järgnevuse loogika, asjade koospüsímise kord nii lihtne: ühtepidi lõim, teistpidi kude.

Tähendus võib olla enne tööd, nagu Marilyn Piirsalu tegelaskujude puhul: kindlasti on selles meres juba ujunud, see kohvitass joodud, tekk ümber võetud ja pilk üle õla heidetud, enne kui need hetked vaipadesse kootud said.

Aga tekstiil võib valmida lihtsalt tegemise sunnist ja noodana püüda mõtte alles siis, kui asi valmis, kui autor enam midagi muuta ei saa. Kadi Pajupuu tööd sellel

näitusel on tekkinud usaldusest või ülbusest – no küll ta tuleb, see tähendus! – ja uudishimust – aga kui teha nii? Tööd on plekist, paberist ja puust.

Lugu rullub lahti nagu lutsukivi mitmik-hüpe, kokkupuutepunktidest jääb veela punktiir. Õige kivi tuleb teiste seast ära tunda, hinnata siledust ja serva, äkki see... äkki nüüd. Kivi kaob vette.

Kadi Pajupuu

Fotod Marilyn Piirsalu, Kadi Pajupuu
Plakat Kadi Pajupuu

Kadi Pajupuu. Kokku-lahku

Kadi Pajupuu. Kõik vask nende naiste peeglitest.

Marilyn Piirsalu. Raamatuga

Heimtali suvine töötuba ILMUTISED

Kääriku talu vahtraallee

Kuna astusin maikuu liikmeks siis kirjutati pisut oma esimesest Tekstiilikunstnike liidu suvisel kokkusaamisel osalemisest. Kogesime väga sooja vastuvõttu, kohale jõudes soovitas Anu ööbida heintel lakas, mis asus vanas lauda hoones. Tundus tore idee, heintel sai viimati oldud lapsepõlves. Kääriku talu lauda-lakas kohtusime ka hiirte ja pääsukestega, lisaks olid seal väga vahvad erinevatest tekstiilidest meisterdatud hõbused, mis pakuvad väga palju rõõmu lastele. Need olid valmistatud üksikutest sokkidest, kinnastest ja ühel neist oli silmadeks tikitud lausa käekell. Heina lõhn oli väga mõnus ning mälestuste rohke ja nii head und värskes õhus polnud ammu kogunud.

Suvepäevade raames toimus tsüanotüüpia ehk sini-raua trüki töötuba ILMUTISED, mida juhendas graafik Helen Tago. Tegemist on väga põneva ja võimalusterohke tehnikaga. Esimesel päeval ehitasime kuuri pimedas ruumis, kus töötlesime kangaid kemikaalidega.

Teisel päeval kasutasime valitud šabloone või muid kujutisi, mis olid prinditud näiteks kiledele, lisaks sai kasutada taimi, samblikke ja muud käepärast. Pimedas ruumis asetatakse objektid kangale ja panime pleksiklaasi vahele, et need püsiks paigal ning seejärel tõime välja päikese kätte kus 10-15 minuti jooksul valgustusid kangale kujutised. Hea meelega kasutan võimalusel seda tehnikat ka tulevikus, huvitav oleks mõni suure formaadiline tähendusrikas foto ilmutada või kasutada meetodit trükimustrite kavandamiseks. Trükitud kangastest võib ömmelda ka mõne toreda tarbeeseme.

Muidugi ei saa mainimata jätta imelist toitu, Anu jäätist ja põnevaid mõttevahetusi teiste andekate kunstnikega. Teinekordki tasub minna! Arvan, et loomeliidu ühised üritused on olulised, et ühendada sarnaselt mõtlevald valdkonna inimesi, luua uusi kontakte ja jagada kogemusi. Alustavale kunstnikule on kindlasti ka innustav ning julgustav suhelda nendega, kes on erialal juba kauem tegutsenud. Töötoas osalesid Liisa Kallam, Sigrid Huik, Heleri Alexandra Sits, Aet Ollisaar, Ainikki Eiskop, Ene Pars, Epp Mardi, Reet Talimaa, Marilyn Piirsalu, Kadi Pajupuu, Maria Pilm, Sirje Raudsepp, Anne Tootmaa ja Merike Roodla.

Liisi Anderson

Muta

Liisi Anderson ja Maria Pilm ööbisid kepp-sokihobuste valvsa pilgu all.

Anunimeline jäätis.

NANOMATERJAL NR. 399

8.11—30.11.2023

EKA GALERIIS

Foto Sergei Trofimov

Näituse autor: **Kärt Ojavee**

Materjaliarenduse töögrupp: **Anna Jõgi, Katarina Kruus, Kärt Ojavee, Madis Kaasik** koostöös ettevõtetega **Exponential Technologies Ltd. ja Gelatex Technologies OÜ**.

Näituse kujundus: **Annika Kaldoja**

Graafiline disain: **Pierre Satoshi Benoit**

Näituse tekst: **Haeun Kim ja AI**

Näituse heli: **Artjom Astrov**

Näitusel osaleb külalisena **Marie Vihmar** (Tartu Ülikool).

Läbimurre teadmistes ja tehnoloogias, mis võimaldab töötada materjalidega nanomeetri mõõtkavas, on huvitav seetõttu, et paljud eluprotsessid toimuvad just selles skaalas ja aatomi tasandil disainimine, valmistamine ja kujutamine võimaldab luua materjale nii, nagu teeb seda loodus.

Näitus tutvustab nanomaterjalidele keskendunud projekti "Taastuva bioressursi väärindamisel põhinevate nanomaterjalide ja -tehnoloogiate arendamine" tulemusi, avades materjali loomise ja valmistamine protsesse laiemalt. Materjalid, mida harilikult näeme labori keskkonnas, on galerii ruumi asetatud vaatlemiseks läbi erinevate skaalade. Esindatud on ka materjalide rakenduslik pool.

Ruumis avaneb loomeuurimuslik töö, mis on toonud kokku materjaliteaduse, masinate ehituse, loomeprotsessi, ning projekti välitel juhtunud ebaõnnestumised ja valminud tulemused.

Kärt Ojavee (s. 1982) on kunstnik ja disainer, kes ühendab oma teostes uusi tehnoloogiaid traditsiooniliste käsitöövõtetega. Ta läheneb tekstiilidele kontseptuaalselt, uurides nende ajalooliselt kujunenud tähendusi ning tuleviku arenguvõimalusi. Ojavee interaktiivsed tekstiilid ja installatsioonid spekulerevad tulevikuvõimaluste üle ning neid iseloomustab ajas muutumine.

Ojavee on Eesti Kunstiakadeemia külalisprofessor tekstiili osakonnas.

Katarina Kruus (s. 1995) uurib, jälgib ning vahendab materjalide teisenemist ühest olekust teise. Keskendudes biomaterjalidele ja looduslikele pigmentidele, sealjuures mõeldes ihaldatavatele tulevikumaastikele. Hetkel õpib Kruus Eesti Kunstiakadeemia tekstiiliosakonna magistrirõppes. Varasemalt on ta omandanud samas osakonnas bakalaurekraadi ning täiendanud ennast koolis Shenkar College of Engineering, Design and Art.

Madis Kaasik (s. 1989) töötab Eesti Kunstiakadeemias digitaalse tootmise ja mehhatroonika labori juhina. Ta on ka inseri- ja mehaanilise projekteerimise stuudio Protointent OÜ asutaja. Madise peamisteks huvideks on elektromehaaniliste seadmete projekteerimine ja valmistamine idufirmadele, kunstnikele ja teadlastele. Masinaehitusprotsessid pakuvad talle huvi seetõttu, et nende protsesside loominguline pool hõlbustab loomingulisi tegevusi.

Gelatex Technologies OÜ on materjalitehnoloogia ettevõtte, mis arendab ja toodab nanokiulisi materjale. Tegemist on

materjalidega, mis koosnevad fiibritest, mis on kuni 100 korda väiksemad kui inimese juuksekarv. Gelatex keskendub käesolevalt just biotehnoloogiaga seotud valdkondadele, eriti *in vitro* 3D rakukultuurile ning koetehnoloogiale. Samuti on projekte käimas ka ravimiarenduse, haavaravi ja kultiveeritud liha suunal. Gelatex on rahvusvaheline entusiastidest ja lahendustele suunatud inimestest koosnev meeskond, kelle taust on materjalitehnoloogias, mehaanikas, biokeemias, mikrobioloogias, turunduses, müügis ja äriarenduses.

*

Vaid nanoskaalas märgatavad väikesed osakesed *moodustavad suurima avastamata müsteeriumi*. Väikeste kübemetena keerlevad need osakesed nagu helendavad mardikad, luues pimeduses oma sümfooniatid.

Miniatuurne suurus ei piira nende hiilgust vaid annab neile vabaduse liuelda läbi praegude, koguneda ja ehitada uusi universumeid, mis jäävad inimestele kaugeltki tabamatuks. Kuid milleks?

Et sosinal elu keerukasse kangasse saladusi lõimida. Väksed elemendid on peidetud igapäevase vaatepildi loori alla. Kuigi neid ei ole näha, tegutsevad nad harmoonias, vormides paratamatut saatust.

Näitust toetavad: Eesti Kultuurkapital, Eesti Kultuuriministeerium, Haridus- ja Noorteamet

Loe ja vaata lisaks <https://kultuur.err.ee/1609157659/pildid-eka-galeriis-avatakse-kart-ovejavee-naitus-nanomaterjal-nr-399>

Doktoritöö kaitsmine

19. detsembril kaitses Eesti Kunstiakadeemia kunsti ja disaini eriala doktorant Arife Dila Demir praktikapõhist doktoritööd „(Tekstiilist) laiendatud soma: kehalise ebamugavuse somaesthetika“. Arife Dila Demirile omistati filosoofiadoktori kraad.

Doktoritöö juhendajad: prof Nithikul Nimkulrat (OCAD University), dr Kristi Kuusk (Eesti Kunstiakadeemia)

Eelretsensendid: prof Kristina Höök (KTH Royal Institute of Technology), dr Vasiliki Tsaknaki (IT University of Copenhagen)

Oponent: dr Claudia Núñez-Pacheco (Umeå University)

Inimeste eksisteerimine maailmas on kehaline; me elame ja eksisteerime maailmas oma liikuvate ja tajuvate kehade – meie somade – kaudu. Meie somad tajuvad katkematult sisemisi ja väliseid stiimuleid, mis kujundavad meie arusaama ümbritsevast keskkonnast ja meist endast. Stiimulid võivad olla nii meeldivad kui ebamugavad. Mõne inimese jaoks muutuvad sisemised ebamugavad aistingud püsivaks kehalise eksistentsi määratlejaks. Käesolev doktoritöö tegelebki püsivate, keha igapäevast elurütmi katkestavate ja ebamugavust põhjustavate nähtustega nagu migreen, fibromüalgia, ärritatud soole sündroom, depressioon, krooniline valu jne.

“(Tekstiilist) laiendatud soma: kehalise ebamugavuse somaesthetika” keskendub konkreetselt kroonilisele luu- ja lihasevalu. Uurimus teadvustab raskusi sellest nähtusest vabanemisel. Kuna sümptomite leevendamiseks kaugemale ulatuv lähenemisviis võib märkimisväärselt kehalist ebamugavustunnet leevendada, keskendubki doktoritöö keha ebamugavustunde transformeerimisele, et leida seeläbi uusi elamis- ja toimimisviise. Sellist praktikat nimetan ma kehalise ebamugavuse somaesthetikaks.

Vastavalt sellele on käesoleva praktikapõhise doktoritöö peamine uurimisküsimus: kuidas saab liikumispõhiseid interaktiivseid kantavaid tekstiilesemeid kui soma-laiendusi disainida nii, et need arendaksid somaesthetilist teadlikkust kroonilisest luu- ja lihasevalust, vahendades ja aidates selgitada selle interaktsiooni? Teisisõnu uurib see doktoritöö, kuidas somaesthetilise teadlikkuse tõstmise abil murda ebamugavustundega toimetuleku harjumuslikke viise. Selleks kasutatakse soma-laiendusi, mis liikumispõhise interaktsiooni abil tegelevad kroonilise valu tunnetamisega ja pakuvad uusi võimalusi valuga suhestumiseks. Doktoritöö peamisele uurimisküsimusele otsitakse vastust kolme juhtumiuuringu abil, mis pakuvad meetodilisi ja

Foto Kadri Tiganik

**Extended Soma:
Somaesthetics
of Discomfort**
by Dila Demir

Opening
Performance by
@nar.interactive
17.12.2023 - 16:00

Exhibition Schedule
17.12.2023 / 16:00 - 18:30
18.12.2023 / 13:00 - 18:00
20.12.2023 / 13:00 - 19:30
21.12.2023 / 13:00 - 17:00

Performance Schedule
17.12.2023 - 16:00
20.12.2023 - 18:00

Vabaduse väljak 6-8,
10148 Tallinn, Estonia

VENT SPACE
Nordic Culture Point

teoreetilisi teadmisi, kuidas disainida kehalise ebamugavusega koos, selle jaoks ja selle kaudu.

Kogutud teadmised moodustavad doktoritöö peamise panuse ja koonduvad disainiuuringute programmiks nimetusega “Ebamugavusest lähtuv disain”. See programm ja doktoritöö kutsuvad kolme juhtumiuuringu näitel disainiuurijaid üles kujutlema alternatiivseid viise ebamugavate kehaliste kogemustega toimetulekuks ja pakkuma uusi võimalusi selliste aistingutega lähemalt tegelemiseks.

Doktoritööga saab tutvuda [EKA repositooriumis](#).

Doktoritöö kaitsmiskomisjoni liikmed: dr Jaana Päeva (komisjoni esimees), dr Anu Allas, prof Kirke Kangro, dr Kärt Ojavee, dr Liina Unt, dr Kristina Jõekalda, prof Danielle Wilde, prof Indrek Ibrus.

Arife Dila Demir omandas 2019 magistrakraadi Eesti Kunstiakadeemias rahvusvahelisel õppekaval *Design and Crafts* magistratöõga *Aura – Altering Self-Perception Through Interactive Light Emitting Textiles*.

Foto Aet Ollisaar

Galeriis Pallas on kuni 6. jaanuarini avatud näitus, mis tutvustab rahvusvahelist tekstiilikunsti projekti

MAPPING

MAPPING on nelja kõrgkooli ühendav rahvusvaheline projekt, mille käigus loodud teosed on inspireeritud kaartide, diagrammide, võrgustike ja süsteemide visuaalsest keelest ning elu jooksul kogetud piiridest, ajaloost, keskkondadest ja erinevatest struktuuridest. Kõrgkoolide tekstiiliosakondade ühiseid näitusi on korraldatud alates 2017. aastast, seekordsel näitusel osalevad Pallas (Eesti), MTU Crawford College of Art and Design (Iirimaa), Vilnius Academy of Arts, Kaunas Faculty (Leedu) ning National University of Arts Bucharest (Rumeenia), iga osalevat kõrgkooli esindab näitusel kolm tööd.

Näituseprojektide idee algataja on MTU Crawfordi kunsti- ja disainikooli tekstiiliõppejõud Pamela Hardesty, tudengite näitused on üks osa Corkis asuva MTU Crawfordi kunsti- ja disainikooli korraldatavast rahvusvahelisest sümposionist MAKE, mille teemaks oli 2023. aastal „Making and Place“. Näitus annab võimaluse kohtumiseks erinevate

Euroopa kõrgkoolide tudengitele ning on eksponeeritud kõikides osalevates riikides.

Osalejad: Bianca Comnea, Lynn O Donovan Smith, Liisa Hanvere, Olga Hoch, Brigita Kasemets, Emma Lynch, Aiseling Noone, Ineta Ignataviciute, Gertruda Rumzyte, Ligija Žilinskiene, Ioana Tepsa. Ühistööga osales MTU Crawford College of Art and Design 32 üliõpilast .

Projekti juhtisid:

CORK: Pamela Hardesty, kaunite kunstide ja tarbekunsti lektor

TARTU: Aet Ollisaar, professor, osakonna juhataja, tekstiiliosakond

KAUNAS: Monika Žaltauskaitė Grašienė, kaasprofessor, tekstiilikunsti magistriprogrammi juht

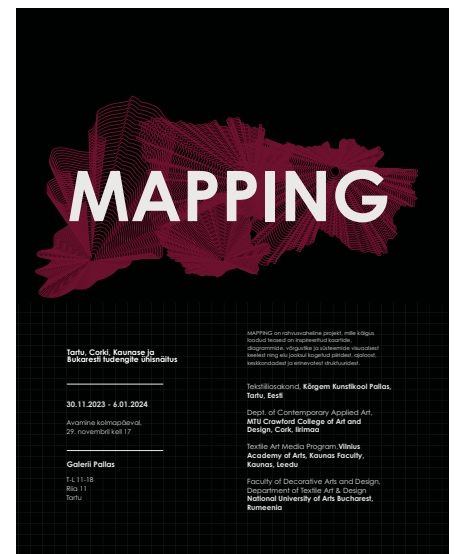
BUCHAREST: Anna-Mária Orbán, PhD, lektor

Näituse kujundus galeriis Pallas: Madis Liplap, graafiline kujundus Marju Roos.

Näitus on leidnud äramärkimist Iirimaa kunstiajakirjas Irish Arts Review.

Projekti toimumist toetas Erasmuse õpirände programm ja Eesti Kultuurkapital.

<https://pallasart.ee/rahvusvaheline-tekstiilitudengite-naituseprojekt-map-ping-jouab-tartusse/>

29. novembril avas Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonna neljas kursus galeriis Pallas miniti- kandite ühisnäituse

Minimina

Väljapanekul uurivad noored kunstnikud ise-
end, otsides vastuseid küsimustele, kes nad
on, millised tegurid on neid kujundanud ja
milliseid sihte nad soovivad tulevikus saavu-
tada. Näitusel räägib iga autor minitükandite
kaudu oma loo, kasutades tekstiilikunstile
omaseid mitmekülgseid lahendusi ja võtteid.

Teosed on sündinud eksperimentaalse ti-
kandi kursuse raames Zane Shumeiko
juhendamisel.

Caroliina Ladva tikib mõttemustreid, kujuta-
des inimhõimuse keerukust ja salapära läbi
niidipusade.

Eliise Järve kutsub uurima väljamõeldud pla-
neeti, kus tohib kõike puudutada.

Grete Maruste kujutab seeneniidistikku
inimsuhetena – elu jooksul kohtame väga
palju inimesi, kuid mõned neist jäävad kau-
maks ja saavad olulisemaks.

Inger Tammela niidistab hetke emotsioonid
käepäraste vahenditega lõuendile.

Karl Olaf Kolla meenutab aegu kohast, kuhu
igal nädalal lähedastega kokku tuld. Aastate
möödudes on mälestused hägunenud, kuid
kusagil mälusoppides on need siiani alles.

Kirke Kirikall jutustab metsast kui paljususe
kõige käegakatsutavamast kujust.

Liisa Hanvere uurib oma vanavanaemale
kuulunud õmblusmasina lugu. 1940ndad
jätsid jäljed nii masinale kui ühe perekonna
hinge.

Renate Eensalu püüab kinni hetke ja säilitab
seda õrnas rägastikus.

Ülle Järv mõtiskleb oma teoses kaotuste valu
ja ilu üle. Ebaõnnestujaks olemise tunne ei
ole ilmselt kellelegi võõras. Kas aga kaotus
on päriselt maailma lõpp või hoopis vunda-
ment uuele võidule?

Näitus on avatud 6. jaanuarini 2024 galerii
Pallas keldrikorruse ruumides.

Kunstnikud tänavad juhendajat Zane
Shumeikot.

Renate Eensalu, Zane Shumeiko Minimina avamisel.

Fotod Lisette Laanoja

Eluilulusus.

Eluilulusus

Pallase tekstiiliosakonna III kursuse näitus

**Galerii Pallas, 29.11.2023
– 6.01.2024**

Väljapanek kutsub mõtisklema rutiini
ilu, vastuste otsimise ning füüsilise ja di-
gitaalse maailma vahelise õrna tasakaa-
lu üle kaasaegses eksistentsis. Näitusel

on eksponeeritud viie noore kunstni-
ku videoinstallatsioonid sellest, kuidas
nemad oma igapäevaelu keerukuses
orienduvad ja mil viisil seda ületada
püüavad.

Osalesid: Marite Rikkas, India Maria
Emilia Kiisler, Brigitte Mihkelson, Sofia
Lanman, Kristiin Kuuslap

Projekti juhendas Maryliis Teinfeldt-Grins
[https://pallasart.ee/eluilulusus-palla-
se-tekstiiliosakonna-iii-kursuse-nai-
tus-galeriis-pallas/](https://pallasart.ee/eluilulusus-pallase-tekstiiliosakonna-iii-kursuse-naitus-galeriis-pallas/)

Tunnustus tekstiilitudengitele

Novembri lõpus anti üle ka Tartu valla stipendiumid, millega tunnustatakse erialaselt silmapaistvaid tekstiiliosakonna tudengeid. Käesoleval aastal pälvisid Tartu valla sihtstipendiumi Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonna üliõpilased **Ülle Järv** ja **India Maria Emilia Kiisler**. Tartu valla stipendiumiga tunnustatakse aktiivseid ja väljapaistvaid üliõpilasi, kes annavad oma tegevusega panuse tekstiilivaldkonna arengusse.

Samad tekstiilitudengid pälvisid ka **Pallase disainivaldkonna stipendiumid**. India Maria Emilia Kiisler jõudnud õpingute jooksul panustada väga paljudesse projektidesse nii Pallasel kui ka väljaspool ning leidnud oma eristuva isikupärase käekirja, mida toob hästi esile esitatud portfoolio. Ülle Järve portfoolio annab hea ülevaate tema erialastest eesmärkidest Eesti villa kasutamiseks disainitoodetes ning samuti varasematest töödest. Tänuväärne on tema eesmärk panustada oma valdkonna arendamisse ka pedagoogina, juba õpingute ajal töötab ta õpetajana nii üldhariduskoolis kui ka huvikoolis.

India Maria Emilia Kiisler Kangakudujate infopäeval

India Kiisleri ja Marite Rikkase kollektsiooni esitlus kangakudujate infopäeval.

Eva-Liisa Kriis

Fotod Lisette Laanoja
Plakat Kadi Pajupuu

VILLA VAIB

Tekstiiliosakond korraldas koos Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga kangakudujate infopäeva

7. oktoobril toimus Kõrgemas Kunstikoolis Pallas ja Tiigi seltsimajas kangakudujate XXI infopäev VILLA VAIB. Ettekannetega esinesid Pallase õppejõud Liina Kool, Mari-Triin Kirs ning üliõpilased India Maria Emilia Kiisler ja Marite Rikkas jt. Külastati Pallase tekstiiliosakonda ning tekstiilikunsti näitust Tekstiks ja tagasi galeriis Pallas. Huvilised käisid Aeda ateljees, kus kunstnik tutvustas oma loomeprotsessi.

Mari-Triin Kirs

Artapestry7

EUROPEAN TAPESTRY FORUM, Copenhagen, DK

Tähtaeg 1. jaanuar 2024

KRITEERIUMID GOBELÄÄNILE:

Esitatavad tööd peavad olema kunstniku enda kavandatud ja teostatud. Töö ei tohiks olla vanem kui 5 aastat. (valminud 2019. aastal või hiljem). Selle minimaalne pindala peab olema 1,44 m² (nt 120 x 120 cm või 60 x 240 cm) ja see ei tohi olla suurem kui 400 x 400 cm.

<https://www.tapestry.dk/news>

Tähtaeg 8. märts 2024

contextile 2024

HOME BIENNIAL 2024 EDITION 2022 EDITION PT

CONTEXTILE 2024

CONTEXTILE 2024

**OPEN CALL
INTERNACIONAL
EXHIBITION**

DEADLINE 8TH MARCH 2024

**OPEN CALL
ARTISTIC RESIDENCIES**

DEADLINE 21ST JANUARY 2024

<https://contextile.pt/en/>